

روزی که ایران قانون دادرسی به سبک فرانسه نوشت

۲ اردیبهشت ۱۳۹۴ ساعت ۱۱:۴۲

نخستین قانون کیفر عمومی و آئین دادرسی کیفری ایران که بیش از ۵ دهه رعایت شد از ۲۴ فروردین ۱۳۰۵ (۱۳ اپریل ۱۹۲۶) به اجرا درآمد. این قانون ترجمه قانون آئین دادرسی سال ۱۸۰۴ فرانسه بود که هنوز هم در ممالک فرانسوی زبان از جمله بلژیک اجرا می شود.

نخستین قانون کیفر عمومی و آئین دادرسی کیفری ایران که بیش از ۵ دهه رعایت شد از ۲۴ فروردین ۱۳۰۵ (۱۳ اپریل ۱۹۲۶) به اجرا درآمد. این قانون ترجمه قانون آئین دادرسی سال ۱۸۰۴ فرانسه بود که هنوز هم در ممالک فرانسوی زبان از جمله بلژیک اجرا می شود. قانون دادرسی کیفری فرانسه نیز در اپریل ۱۸۰۴ به امضای ناپلئون بناپارت رهبر وقت آن کشور رسیده بود و از ۱۳ اپریل لازم الاجرا شده بود که ایران درست ۱۲۲ سال بعد آن را اقتباس کرد. طبق این روش، برخلاف طریقه انگلیسی که دادگاههای کیفری باید با حضور هیات منصفه تشکیل جلسه دهند و تشخیص مجرم و یا بی گناه بودن او، با این هیات مرکب از مردم معمولی است، اتخاذ هرگونه تصمیم به قاضی سپرده شده است و احکام دادگاههای بدوی، استیناف و پژوهش پذیر هستند. در نظام فرانسوی، بازپرس و دادیار با توجه به اسناد به دست آمده، قرار مجرمیت و کیفرخواست صادر می کنند و معامله ای با متهم صورت نمی گیرد تا در برابر قول به تخفیف مجازات، اعتراف کند (و گاهی اعتراف خلاف حقیقت) و به این عمل که در نظام دادرسی انگلوساکسون (و از جمله در آمریکا) مرسوم و سالها مورد انتقاد است «Bargain Plea پلی بارگین» می گویند.

طبق روش فرانسوی، جرائم از سه درجه اند: خلاف، جنحه و جنایت که پرونده های جنایات در دادگاه جنایی رسیدگی می شود که دارای سه قاضی است و حکم بر پایه رای اکثریت داده می شود و همه دادگاهها جز محاکم اطفال بزهدار و جرائم خانوادگی و ناموسی به صورت علنی تشکیل جلسه می دهند. در این روش، دستگاه قضایی شامل دادسرا و دادگاه است و قضات دادسرا که قاضی تحقیق هستند و زیر نظر دادستان (مدعی العموم) عمل می کنند «قاضی ایستاده (قابل تغییر - غیردائمی)» خوانده می شوند، حال آن که قضات دادگاهها «نشسته» عنوان دارند و قابل تغییر نیستند مگر پس از ارتکاب تخلف و یا به رضایت خودشان. در سیستم انگلوساکسون نیز سمت قاضی دادگاه (قاضی نشسته) مادام العمر است. قضات ایستاده دو گروهند؛ یک گروه عبارتند از بازپرس ها و کارشان تحقیق تا صدور قرار مجرمیت و یا منع تعقیب است و گروه دیگر «دادیاران» که کارشان صدور کیفرخواست برپایه قرار مجرمیت گروه اول است که پس از آن پرونده از طریق دادستان به دادگاه فرستاده می شود و صادر کننده کیفرخواست و یا نماینده او باید در جلسات دادگاه از کیفرخواست (مجرمیت متهم) دفاع کند. در هر دو سیستم، اختیارات قاضی دادگاه در تعلیق مجازات و تخفیف آن زیاد است.

آدرس مطلب :

[نوشت-فرانسه-سبک-دادرس-قانون-ایران-روزه/۲۰۴۹۴](https://www.cafetari.kh.com/news/۲۰۴۹۴/نوشت-فرانسه-سبک-دادرس-قانون-ایران-روزه)